

EXPUNERE DE MOTIVE

Secțiunea 1

Titlul prezentului proiect de act normativ

LEGE

privind sistemul public de pensii

Secțiunea a 2 - a

Motivul emiterii actului normativ

1. Descrierea situației actuale

În prezent, sistemul public de pensii din România este reglementat de Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, act normativ care are ca principii de bază principiul egalității de tratament între asigurații sistemului public de pensii, principiul contributivității conform căruia fondurile de asigurări sociale se constituie pe baza contribuțiilor datorate de persoanele fizice și juridice participante la sistemul public de pensii, drepturile de asigurări sociale cuvenindu-se în temeiul contribuțiilor de asigurări sociale plătite, principiul solidarității conform căruia participanții la sistemul public de pensii își asumă reciproc obligații și beneficiază de drepturi pentru prevenirea, limitarea sau înlăturarea riscurilor asigurate prevăzute de lege;

Reforma sistemului de pensii printr-un nou cadru legislativ pentru a asigura sustenabilitatea fiscală în contextul procesului de îmbătrânire a populației, pentru a corecta inechitățile, pentru a asigura sustenabilitatea și predictibilitatea sistemului și pentru a respecta principiul contributiv în raport cu beneficiarii drepturilor la pensie. Reforma pensiilor vizează în special asigurarea sustenabilității fiscale scopul principal al reformei fiind acela de a dezvolta capacitatea de estimare a impactului reformelor structurale ale sistemului de pensii pe termen mediu și lung, prin îmbunătățirea semnificativă a preciziei proiecțiilor și prin evaluarea implicațiilor pentru sustenabilității sistemului de pensii.

Obiectivul general al reformei sistemului de pensii îl reprezintă corectarea inechităților din sistemul public de pensii, sustenabilitatea și predictibilitatea sistemului și respectarea principiului contributivității în raport cu beneficiarii drepturilor de pensie.

Proiectul de lege care vizează sistemul public de pensii își propune să reglementeze o formulă de calcul bazată pe numărul de puncte realizat de fiecare beneficiar, potrivit principiului contributivității, astfel încât să fie corectate mare parte din inechitățile sistemului public de pensii prin eliminarea indicelui de corecție și a stagiului complet de cotizare diferit.

Recalcularea pensiilor este o necesitate dată de inechitățile din sistem, care au făcut ca mulți pensionari să se adreseze instanțelor pentru că la muncă / contribuție similară au pensii diferite.

Obiectivul reformei vizează dezvoltarea capacității de a estima impactul (ex-ante) reformelor structurale ale sistemului de pensii pe termen mediu și lung, prin îmbunătățirea semnificativă a proiecțiilor realizate și analiza sustenabilității sistemului de pensii.

2. Schimbări preconizate

Principalele aspecte urmărite vizează:

- Asigurarea unui sistem de pensii sustenabil din punct de vedere financiar prin includerea în noua legislație a unei formule de calcul bazată pe numărul de puncte realizat de fiecare beneficiar, potrivit principiului contributivității, a unui mecanism de indexare a pensiilor clar și corelat cu realitățile economice. Noul mecanism de indexare va avea la bază indicatori reali și predictibili, care să genereze încredere în sistem concomitent cu asigurarea unei predictibilități reale a evoluției pensiilor publice.
- Cheltuielile cu pensiile se vor concentra pe menținerea ca pondere în valoarea totală a PIB-ului, astfel încât indicatorul de sustenabilitate pe termen mediu și lung să nu indice un risc ridicat.
- Întărirea principiului contributivității astfel încât quantumul pensiei să reflecte activitatea

profesională și contribuția la sistemul public de pensii, în raport de veniturile realizate de asigurat.

- Asigurarea sustenabilității ținând seama că ea trebuie aplicată tuturor beneficiarilor sistemului public de pensii; aplicarea formulei de calcul doar pentru noii pensionari nu reprezintă o opțiune, deoarece excluderea de la aplicarea noii formule a pensiilor aflate în plată ar reprezenta o nouă inechitate, ceea ce ar genera noi nemulțumiri și, pe cale de consecință, obținerea drepturilor în instanță.
- Identificarea de soluții privind asigurarea unor pensii adecvate și echitabile pentru toți beneficiarii sistemului public de pensii corelate cu contribuția acestora adusă în timpul vieții active la bugetul asigurărilor sociale de stat.

Proiectul de lege supus aprobării își propune ca, din sistemul de pensii din România să fie eliminate inechitățile dintre beneficiarii sistemului în vederea restabilirii încrederii în sistemul public de pensii, eliminarea inechităților dintre beneficiarii sistemului public de pensii din România.

Sistemul de pensii trebuie să asigure un nivel de viață decent pensionarilor, în condițiile menținerii sustenabilității bugetare. În acest scop, sunt necesare intervenții coordonate în întreg sistemul public cu privire la stimularea continuării activității, stagiul de cotizare, formula de calcul și mecanismele de indexare.

Sistemul de pensii din România se fundamentează pe următoarele principii de bază:

- Contributivității potrivit căruia fondurile de asigurări sociale se constituie pe baza contribuțiilor datorate de persoanele fizice și juridice participante la sistemul public de pensii, drepturile de asigurări sociale cuvenindu-se în temeiul contribuțiilor de asigurări sociale plătite;
- Solidarității sociale, conform căruia participanții la sistemul public de pensii își asumă reciproc obligații și beneficiază de drepturi pentru prevenirea, limitarea sau înlăturarea riscurilor asigurate prevăzute de lege;
- Egalității, prin care se asigură tuturor participanților la sistemul public de pensii, contribuabili și beneficiari, un tratament nediscriminatoriu, între persoane aflate în aceeași situație juridică, în ceea ce privește drepturile și obligațiile prevăzute de lege;

Proiectul de lege definește stagiul de cotizare contributiv ca fiind perioada de timp pentru care s-au datorat contribuții de asigurări sociale la sistemul public de pensii, precum și cea pentru care asigurații cu contract de asigurare socială au datorat și plătit contribuții de asigurări sociale la sistemul public de pensii;

Stagiul complet de cotizare reprezintă perioada de timp în care asigurații au realizat stagiul de cotizare contributiv, pentru a beneficia de reducerea vârstei standard de pensionare în vederea obținerii pensiei pentru limită de vârstă sau a pensiei anticipate;

Stagiul minim de cotizare reprezintă perioada minimă de timp în care asigurații au realizat stagiul de cotizare contributiv pentru a beneficia de pensie pentru limită de vârstă.

Reglementările referitoare la contractul de asigurare socială vizează, printre altele, categoriile de persoane care pot achita contribuțiile de asigurări sociale pe o perioadă de maximum 6 ani la alegere din perioade diferite, anterioare încheierii contractului, în care nu au desfășurat activități profesionale și nu au avut calitatea de pensionar.

Proiectul de lege reglementează următoarele categorii de pensii:

- Pensia pentru limită de vârstă;
- Pensia anticipată;
- Pensia de invaliditate;
- Pensia de urmaș.

Vârsta standard de pensionare este de 65 de ani atât pentru bărbați, cât și pentru femei. Atingerea acestei vârste se realizează prin creșterea vârstelor standard de pensionare, conform

eșalonării prevăzute în anexa nr. 5.

Stagiul minim de cotizare este de 15 ani, atât pentru femei, cât și pentru bărbați.

Stagiul complet de cotizare contributiv, este de 35 de ani, atât pentru femei, cât și pentru bărbați.

Atingerea acestui stagiul se realizează prin creșterea stagiului complet de cotizare, conform eșalonării prevăzute în anexa nr. 5.

Proiectul de lege cuprinde reglementări privind condițiile de reducere a vârstei standard de pensionare pentru:

- activitate desfășurată în fostele grupe I și II de muncă, condiții speciale/condiții deosebite de muncă;
- persoanele cu handicap;
- pensia anticipată;

Persoanele care au realizat un stagiul de cotizare contributiv, în condiții de handicap, beneficiază de reducerea vârstelor standard de pensionare prevăzute în Anexa nr. 5, în funcție de gradul de handicap, dovedit cu certificat de încadrare în grad și tip de handicap cu valabilitate permanentă, în condițiile Legii 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, republicată, cu modificările și completările ulterioare, după cum urmează:

- a) cu 15 ani, dacă au realizat, în condiții de handicap grav, cel puțin o treime din stagiul complet de cotizare;
- b) cu 10 ani, în situația asiguraților cu handicap accentuat, dacă au realizat, în condiții de handicap accentuat, un stagiul de cotizare contributiv de cel puțin 20 de ani;
- c) cu 10 ani, în situația asiguraților cu handicap mediu, dacă au realizat, în condiții de handicap mediu, stagiul complet de cotizare.

Pensia anticipată se cuvine, cu cel mult 5 ani înaintea împlinirii vârstei standard de pensionare, persoanelor care au realizat stagiul complet de cotizare contributiv, precum și celor care au depășit stagiul complet de cotizare cu până la 5 ani.

La stabilirea stagiului de cotizare necesar acordării pensiei anticipate nu se iau în considerare perioadele asimilate în care persoana a beneficiat de pensie de invaliditate, a urmat cursurile de zi ale învățământului universitar și a satisfăcut serviciul militar.

Cuantumul pensiei anticipate se stabilește din cuantumul pensiei pentru limită de vârstă, prin diminuarea acestuia în raport cu stagiul de cotizare realizat peste stagiul complet de cotizare și cu numărul de luni cu care s-a redus vârsta standard de pensionare.

Pensia de invaliditate.

Pensia de invaliditate se cuvine persoanelor care au realizat stagii de cotizare în sistemul public de pensii, care nu au împlinit vârsta standard de pensionare și care au capacitatea de muncă diminuată din cauza:

- a) accidentelor de muncă și bolilor profesionale, constatate conform legii;
- b) altor boli și accidente care nu au legătură cu munca;
- c) accidentelor de muncă și bolilor profesionale survenite în timpul și din cauza practicii profesionale, în cazul elevilor, ucenicilor și studenților.

Se redefinesc gradele de invaliditate, pentru a se da posibilitatea desfășurării unor activități profesionale și a permite cumulul pensiei de invaliditate cu venituri din aceste activități.

Se redefinesc gradele de invaliditate, pentru a se da posibilitatea desfășurării unor activități profesionale și a permite cumulul pensiei de invaliditate cu venituri din aceste activități.

Astfel, de gradul I, este caracterizat de deficiența funcțională gravă, capacitate de autoservire pierdută; gradul II caracterizat de deficiența funcțională accentuată și capacitate de autoservire păstrată parțial; gradul III caracterizat de deficiența funcțională medie și capacitatea de autoservire păstrată;

Pensionarii de invaliditate încadrați în gradul I de invaliditate au dreptul, în afara pensiei, la o indemnizație pentru însoțitor reprezentând 50% din salariul de bază minim brut pe țară garantat

în plată, în conformitate cu legislația în vigoare, aferent lunii pentru care se face plata.

Pensia de invaliditate este o categorie de pensie care nu se acordă definitiv, aceasta fiind condiționată de afectarea temporară a capacității de muncă a persoanei.

Ca urmare, la ivirea riscului invalidității, se acordă o pensie de invaliditate supusă unor verificări permanente pentru a se constata dacă măsurile recuperatorii aplicate au determinat recuperarea capacității de muncă, iar persoana își poate relua activitatea. Întrucât pe timpul acordării pensiei de invaliditate nu se realizează stagii de cotizare în sistemul public, nu sunt îndeplinite condițiile de stagiul complet de cotizare și ca urmare nu se poate opta pentru o categorie de pensie ce este condiționată de realizarea și chiar depășirea stagiului complet de cotizare.

Pentru orice grad de invaliditate, în funcție de natura afectării capacității de muncă și tipul raportului de muncă, capacitatea de muncă poate fi considerată păstrată pentru anumite activități profesionale, la propunerea medicului expert.

Pensia de urmaș

Pensia de urmaș se cuvine copiilor și soțului supraviețuitor, dacă susținătorul decedat era pensionar sau îndeplinea condițiile pentru obținerea unei pensii.

Proiectul de lege reglementează valorificarea, la determinarea cuantumului pensiei a sumelor încasate cu titlul de acord global, sporuri, al 13-lea salariu, ore suplimentare, prime, premii și alte drepturi de natură salarială.

Referitor la formula de calcul a pensiilor, proiectul de lege cuprinde reglementări potrivit cărora cuantumul pensiei se determină prin înmulțirea numărului total de puncte cu valoarea punctului de referință.

Numărul total de puncte este suma punctajelor anuale.

Punctajul anual este suma punctajelor lunare împărțit la 12 luni.

Punctajul lunar este venitul brut realizat împărțit la câștigul mediu brut pe economie utilizat la fundamentarea bugetului asigurărilor sociale de stat.

La data intrării în vigoare a prezentei legi, valoarea punctului de referință este 81 lei.

VPR a fost determinat prin împărțirea valorii punctului de pensie din anul 2023, adică 1.785 de lei, la 25, care reprezintă nivelul mediu al stagiilor de cotizare prevăzute de legislația pensiilor anterioară datei prezentei legi, respectiv: Legea nr. 27/1966 privind pensiile de asigurări sociale de stat și pensia suplimentară, Legea nr. 3/1977 privind pensiile de asigurări de stat și asistența socială, Legea nr. 19/2000 privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale, Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice.

Valoarea punctului de referință se majorează anual cu 100% din rata medie anuală a inflației, la care se adaugă 50% din creșterea reală a câștigului salarial mediu brut realizat.

Pentru persoanele care contribuie la un fond de pensii administrat privat, punctajul lunar se corectează în sensul diminuării punctajului lunar în funcție de procentul de contribuții de asigurări sociale care se virează la acest fond.

În cazul decesului asiguratului sau al pensionarului se acordă ajutor de deces unei singure persoane care face dovada că a suportat cheltuielile ocazionate de deces și care poate fi, după caz, soțul supraviețuitor, copilul, părintele sau oricare persoană care face această dovadă.

Ajutorul de deces se acordă și în cazul decesului persoanei care, în ultimele 6 luni anterioare decesului, a avut calitatea de asigurat în sistemul public de pensii, indiferent de stagiul de cotizare realizat în această perioadă.

Ajutorul de deces se acordă și în cazul decesului persoanei aflate în timpul concediului pentru creșterea copilului până la împlinirea vârstei de 2 ani, iar în cazul copilului cu handicap până la 3 ani, respectiv până la 7 ani, sau al unui membru de familie al acestuia, dacă, anterior intrării

în concediu, persoana în cauză era asigurată obligatoriu legii și raportul de muncă a fost suspendat.

Referitor la jurisdicția asigurărilor sociale, proiectul de lege cuprinde reglementări potrivit cărora deciziile de pensie emise de casele teritoriale de pensii pot fi contestate, în termen de 45 de zile de la comunicare, la instanța de judecată competentă.

Jurisdicția asigurărilor sociale se realizează prin tribunale și curți de apel.

În proiectul legii pensiilor a fost prevăzută posibilitatea ca instituțiile competente din România să utilizeze semestrial procedura de confirmare a existenței beneficiarilor nerezidenți aflați în plată, prin certificatul de viață.

4. Alte informații

Nu este cazul.

Secțiunea a 3-a

Impactul socio-economic al proiectului de act normativ

1. Impact macro-economic

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect

1¹. Impactul asupra mediului concurențial și domeniului ajutoarelor de stat:

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect

2. Impact asupra mediului de afaceri

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect

2¹. Impactul asupra sarcinilor administrative

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect

2². Impactul asupra întreprinderilor mici și mijlocii

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect

3. Impact social

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect

4. Impact asupra mediului

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect

5. Alte informații

Nu este cazul.

Secțiunea a 4-a

Impactul financiar asupra bugetului general consolidat, atât pe termen scurt, pentru anul curent, cât și pe termen lung (pe 5 ani)

- în mii lei (RON) -

Indicatori	Anul curent	Următorii patru ani				Media pe cinci ani
		3	4	5	6	
1	2	3	4	5	6	7
1. Modificări ale veniturilor bugetare, plus/minus, din care: a) buget de stat, din acesta: i. impozit pe profit ii. impozit pe venit b) bugete locale i. impozit pe profit c) bugetul asigurărilor sociale de stat: i. contribuții de asigurări						
2. Modificări ale cheltuielilor bugetare, plus/minus, din care: a) buget de stat, din acesta: i. cheltuieli de personal ii. bunuri și servicii b) bugete locale: i. cheltuieli de personal ii. bunuri și servicii c) bugetul asigurărilor sociale de stat: i. cheltuieli de personal ii. bunuri și servicii						
3. Impact financiar, plus/minus, din care:						

a) buget de stat						
b) bugete locale						
4. Propuneri pentru acoperirea creșterii cheltuielilor bugetare						
5. Propuneri pentru a compensa reducerea veniturilor bugetare						
6. Calcule detaliate privind fundamentarea modificărilor veniturilor și/sau cheltuielilor bugetare						
7. Alte informații						

Secțiunea a 5-a

Efectele proiectului de act normativ asupra legislației în vigoare

1. Măsurile normative necesare pentru aplicarea prevederilor proiectului de act normativ (acte normative în vigoare ce vor fi modificate sau abrogate, ca urmare a intrării în vigoare a proiectului de act normativ):

Proiectul de lege vizează abrogarea:

a) Legii nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 852 din 20 decembrie 2010, cu modificările și completările ulterioare și actele subsecvente emise în baza acesteia;

b) Hotărârii Guvernului nr. 257/2011 cu modificările și completările ulterioare publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 214 din 28 martie 2011;

b) acte normative ce urmează a fi elaborate în vederea implementării noilor dispoziții.

În vederea aplicării prevederilor prezentei legi, elaborează norme metodologice

1¹. Compatibilitatea proiectului de act normativ cu legislația în domeniul achizițiilor publice

a) impact legislativ - prevederi de modificare și completare a cadrului normativ în domeniul achizițiilor publice, prevederi derogatorii;

Nu este cazul.

b) norme cu impact la nivel operațional/tehnic - sisteme electronice utilizate în desfășurarea procedurilor de achiziție publică, unități centralizate de achiziții publice, structură organizatorică internă a autorităților contractante.

Nu este cazul.

2. Conformitatea proiectului de act normativ cu legislația comunitară în cazul proiectelor ce transpun prevederi comunitare:

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect

3. Măsurile normative necesare aplicării directe a actelor normative comunitare

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect

4. Hotărâri ale Curții de Justiție a Uniunii Europene

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect

5. Alte acte normative și/sau documente internaționale din care decurg angajamente, făcându-se referire la un anumit acord, o anumită rezoluție sau recomandare internațională ori la alt document al unei organizații internaționale:

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect

6. Alte informații

Nu este cazul.

Secțiunea a 6-a

Consultările efectuate în vederea elaborării proiectului de act normativ

1. Informații privind procesul de consultare cu organizațiile neguvernamentale, institute de cercetare și alte organisme implicate

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect

2. Fundamentarea alegerii organizațiilor cu care a avut loc consultarea precum și a modului în care activitatea acestor organizații este legată de obiectul proiectului de act normativ

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.

3. Consultările organizate cu autoritățile administrației publice locale, în situația în care proiectul de act normativ are ca obiect activități ale acestor autorități, în condițiile Hotărârii Guvernului nr.521/2005 privind procedura de consultare a structurilor asociative ale

<p>autorităților administrației publice locale la elaborarea proiectelor de acte normative Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.</p>
<p>4. Consultările desfășurate în cadrul consiliilor interministeriale în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr.750/2005 privind constituirea consiliilor interministeriale permanente Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect</p>
<p>5. Informații privind avizarea de către: a) Consiliul Legislativ b) Consiliul Suprem de Apărare a Țării c) Consiliul Economic și Social d) Consiliul Concurenței e) Curtea de Conturi Proiectul de act normativ va fi supus avizării Consiliului Legislativ și Consiliului Economic și Social.</p>
<p>6. Alte informații Nu este cazul.</p>
<p style="text-align: center;">Secțiunea a 7-a Activități de informare publică privind elaborarea și implementarea proiectului de act normativ</p>
<p>1. Informarea societății civile cu privire la necesitatea elaborării proiectului de act normativ Proiectul de act normativ a fost supus procedurii stabilite de Legea nr.52/2003 privind transparența decizională în administrația publică, republicată.</p>
<p>2. Informarea societății civile cu privire la eventualul impact asupra mediului în urma implementării proiectului de act normativ, precum și efectele asupra sănătății și securității cetățenilor sau diversității biologice Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.</p>
<p>3. Alte informații- Nu este cazul.</p>
<p style="text-align: center;">Secțiunea a 8-a Măsuri de implementare</p>
<p>1. Măsurile de punere în aplicare a proiectului de act normativ de către autoritățile administrației publice centrale și/sau locale-înființarea unor noi organisme sau extinderea competențelor instituțiilor existente Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.</p>
<p>2. Alte informații Nu este cazul.</p>

Față de cele prezentate, a fost elaborat prezentul proiect de Lege privind sistemul public de pensii, pe care îl supunem Guvernului spre adoptare.

Ministrul muncii și solidarității sociale
Simona BUCURA-OPRESCU

AVIZAT:
Viceprim-ministru,
Marian NEACȘU

Viceprim-ministru
Ministrul afacerilor interne

Marian-Cătălin PREDOIU

Ministrul Apărării Naționale

Angel TÎLVAR

Directorul Serviciului Român de Informații

**Directorul Serviciului de Telecomunicații
Speciale**

Ionel-Sorin BĂLAN

Ministrul Transporturilor și Infrastructurii

Ministrul Sănătății

Sorin-Mihai GRINDEANU

Alexandru RAFILA

Ministrul Afacerilor Externe

Președintele
Autorității Naționale de Supraveghere a
Prelucrării Datelor cu Caracter Personal

Luminița Teodora ODOBESCU

Ancuța Gianina OPRE

Ministrul Investițiilor și Proiectelor
Europene

Președintele Autorității de Supraveghere
Financiară

Adrian CĂCIU

Nicu MARCU

Ministrul Finanțelor

Ministrul Justiției

Marcel-Ioan BOLOȘ

Alina-Ștefania GORGHIU